

Рудницька Н. Ю.

кандидат педагогічних наук, доцент

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир

РОЛЬ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В умовах сучасного світу, який стрімко змінюється, необхідність розвитку творчих здібностей набуває особливого значення. У цивілізованих країнах освіта орієнтована на те, щоб кожна людина могла реалізувати свій творчий потенціал, оскільки інновації та креативність є важливими чинниками прогресу в усіх сферах життя. Система освіти в таких країнах часто акцентує увагу на розвитку критичного мислення, вміння вирішувати проблеми та працювати в команді, що також сприяє розвитку творчих здібностей. Наприклад, впровадження проектного навчання, де учні не лише засвоюють знання, але й застосовують їх на практиці, допомагає виховати творчу, ініціативну особистість.

Також важливо, щоб створювалися умови для реалізації цих здібностей у різних сферах — від мистецтва і науки до технологій і бізнесу. Це може бути досягнуто через підтримку інноваційних ініціатив, стартапів, а також розвиток креативних індустрій. Ключовим є створення середовища, де людина може вільно експериментувати і знаходити нові підходи до розв'язання завдань.

Творчість вже не є тільки прерогативою художників чи науковців, це важлива складова будь-якої професії, адже вона дозволяє знаходити нові шляхи та рішення в умовах постійних змін.

Творчість є важливою складовою розвитку дітей, особливо молодшого шкільного віку, коли формуються основи не лише інтелектуальних, але й емоційних, соціальних та моральних навичок. Вміння діяти творчо, що передбачає

Реалії становлення України як держави: минуле, теперішнє, майбутнє:

креативне мислення, продукування нових ідей, доброчесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, уміння випробовувати нові ідеї, визначено як наскрізне в усіх ключових компетентностях на рівні Державного стандарту початкової освіти[1, с. 92]. Розвиток творчих здібностей у молодших школярів сприяє їхній здатності до адаптації в суспільстві, підвищує впевненість у собі та формує критичне мислення. Ключовими факторами для цього є створення простору для експериментування, заохочення до самовираження, а також підтримка позитивного емоційного настрою до творчих досягнень як власних, так і колективних.

Метою нашої статті є проаналізувати роль творчості та творчих здібностей у розвитку особистості учнів початкової школи.

Творчі здібності молодших школярів у своїх працях досліджували І. Андрусенко, І. Андрушук, Н. Бібік, Н. Кічук, Б. Коротяєв, О. Моляко, О. Музика, Г. Тарасенко, С. Сисоева, Л. Ярошук та інші.

Творчість — це справді одна з найважливіших складових розвитку особистості, адже вона не лише сприяє створенню нового, а й допомагає людині розвивати свої внутрішні ресурси. Ключовими є моменти новизни та значущості, оскільки творчий процес завжди має на меті не просто створення чогось оригінального, а й досягнення певного результату, який буде важливим для суспільства або культури.

У контексті ідей Нової української школи творчість відіграє особливо важливу роль. Це не лише інструмент для розвитку інтелектуальних здібностей учнів, а й важлива частина формування їх емоційної та соціальної компетентності. Водночас, методи заохочення творчості в педагогічному процесі повинні бути різноманітними і включати як інтелектуальні, так і практичні аспекти розвитку учнів. Ці вміння сприяють формуванню активних громадян, готових до змін, нових викликів і, головне, здатних на виявлення ініціативи для покращення навколишнього середовища, як на особистому, так і

Реалії становлення України як держави: минуле, теперішнє, майбутнє:

на суспільному рівні. Вони дозволяють перетворювати звичайний процес навчання на цікаву подорож до самовираження і соціальної активності, що в свою чергу підвищує якість освітнього процесу загалом.

Підхід НУШ акцентує увагу на гуманізмі, що передбачає розвиток особистості через підтримку її унікальності та підтримку індивідуального підходу. Це означає, що вчителі мають стимулювати учнів до самовираження та пошуку власних шляхів вирішення завдань, а не лише нав'язувати готові рішення [4, с. 15].

Основна мета НУШ полягає в тому, щоб допомогти кожному учню розвивати свої здібності та таланти, створюючи середовище для творчості та самовираження, яке є необхідним для особистісного і соціального розвитку. Підкреслюється важливість партнерства між учителем, учнем та батьками для створення цього простору.

Творчість, як педагогічна проблема, справді є багатогранною і складною. Це процес, що охоплює різні аспекти людської діяльності, адже включає не лише створення нових ідей, але й здатність їх реалізувати у практиці. Творчість дозволяє людині переосмислювати навколишній світ, створюючи нову реальність, яка відповідає особистим та соціальним потребам. Здатність творити нове є важливою складовою розвитку як окремої особистості, так і суспільства в цілому [3, с. 229].

У словникових джерелах творчість розглядається як діяльність, спрямована на створення нових матеріальних і духовних цінностей, які мають суспільне значення. Така діяльність передбачає інноваційність, що дозволяє подивитися на певні ситуації з нової перспективи. [5, с. 166].

У педагогіці творчість визначається як вища форма активності та самостійної діяльності особистості. Вона є комплексним явищем, яке охоплює різні аспекти психічного та фізіологічного розвитку людини та впливає на її самопізнання й розвиток.

С. Доценко виділяє кілька видів творчості (наукову,

Реалії становлення України як держави: минуле, теперішнє, майбутнє:

технічну, художню, музичну, літературну, педагогічну), при цьому зазначається, що між деякими з цих видів існують тісні зв'язки. Цей аспект підкреслює багатогранність творчого процесу і його можливість проявлятися в різних сферах людської діяльності [2, с. 28].

Загалом, ці визначення допомагають краще зрозуміти, що таке творчість у різних контекстах — як процес, який не тільки сприяє створенню нових цінностей, але й розвиває людину, її здатність мислити нестандартно та діяти творчо в будь-якій сфері діяльності.

З точки зору розвитку творчих здібностей у дітей молодшого шкільного віку творчість вимагає вміння виходити за межі усталених стереотипів і досвіду, що дозволяє людині знаходити інтуїтивні рішення. У контексті педагогіки та психології підкреслюється, що здібності — це не просто одна властивість особистості, а комплекс, який проявляється в активній діяльності. Для розвитку творчих здібностей важливо враховувати специфічні методи, які допомагають дітям у навчальному процесі виявляти і розвивати ці здатності. Це вказує на необхідність спеціальних підходів у навчанні для того щоб діти могли розвивати свої здібності в умовах шкільної освіти. Враховуючи важливість цього питання, подальші дослідження та застосування нових методик навчання можуть значно підвищити ефективність розвитку творчих здібностей учнів, а також створити простір для більш індивідуалізованого підходу в освіті.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти / Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. 240 с.
2. Доценко С. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи у процесі вивчення предметів природничо-математичного циклу (теоретичні та методологічні засади) : монографія. Харків : «Мітра», 2018. 380 с.
3. Кучер Г. М. Розвиток творчої особистості. *Науковий*

*Реалії становлення України як держави:
минуле, теперішнє, майбутнє:*

часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2018. Випуск 60. С. 229 – 231. (17)

4. Нова українська школа: порадник для вчителя/Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Осадченко І. Характеристика поняття «творчі здібності учнів ліцеїв». *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2013. № 8 (Ч. 2). С. 83 – 90.